

Kunstnere, der har malet billeder i Randbøl sogn

Tekst og affotografering N.M. Schaiffel-Nielsen

Kunstmaler Axel Marinus Sørensen. Han ville så gerne have heddet Randbøl til efternavn, men det ville myndighederne ikke give ham lov til.

Axel Marinus Sørensen blev født i et fattigt husmandshjem i Randbøl den 7. juli 1890. I 1928 arvede han efter murer Mathias Sørensen et hus (Ahornvej nr. 5 i Randbøldal). Her boede Axel Marinus Sørensen til sin død i 7. juli 1969. Han blev gift med Elna, og sammen fik de sønnen Oluf. Axel Sørensen gik altid klædt i plusfours, en ret ualmindelig påklædning i hans tid. Han fandt sine motiver i omegnen af Randbøldal, ikke mindst Hærvejen tiltrak ham, men også på Randbøl Hede fandt han mange af sine motiver.

Axel Sørensen synes ikke at have modtaget nogen form for

undervisning, hans svigerdatter mener at han var autodidakt.

Han fortalte til Aarhus Stiftstidende den 13. december 1959, at han var udlært kok, og at han malede sit første billede i 1912. Hans svigerdatter gennem 40 år fortæller imidlertid, at han blev udlært baker, men under sin tjeneste i Søværnet under første Verdenskrig fungerede han som hovmester, heraf måske titlen som kok.

Sørensen var lidt af en ener. Han lå i mange år i strid med sin nabo, smeden Christian Sørensen, om skellet mellem deres grundstykker. Striden faldt dog til ro, da de to fandt ud af, hvad en landmåler skulle have for at måle grundene op og trække et korrekt skel.

Sørensen blev aldrig rig af at male. Han tegnede en del tegninger. Her var det igen Hærvejen og Randbøl Hede, der optog ham. En enkelt tegning af Skarild Kirke ved Skjern Å er dog fundet. Her er han vendt tilbage til den egn, familien stammede fra.

Mange er historierne om, hvorledes billeder er blevet byttet for "klyne" (tørv), kartofler og andre livsfornödenheder. Familien havde ikke megen omgang med naboerne, men når Randbøldal Borgerforening skulle have malet kulisser til amatørforestillinger, var Sørensen med. Dog var det en forudsætning, at hans konkurrent i kunstnerfaget, Carl Peter

Hedelain, ikke stod for instruktionen.

Når Sørensen sad ved staffeliet ude i naturen, var Elna altid med. Hun fordrev tiden med at rense hans pensler eller samle blomster ind. I de yngre år var hans billeder meget mørke, men efterhånden blev de lysere i farven og motiverne lettere.

Hans opfattelse af kunst var begrænset til landskabsmaleriet.

Til Aarhus Stiftstidende udtalte han den 13. december 1959: - *Efter 1848 og 1864 malede dygtige kunstnere, der kunne deres haandværk, historiske billeder, der også i reproduktion er en national skat. Men hvor er f. eks. malerierne af de slagte tyskeres march gennem Danmark eller billedet af digterpræsten Kaj Munks endeligt? Nutiden er fjollet og formløs paa mange maader. Vi har vore dejlige danske sange, men hver gang man lukker op for radio eller fjernsyn, er det amerikanske eller engelske tekster, man hører.*

Axel Sørensens første udstilling fandt sted på Hotel Royal i Skive i november 1936. Skive Folkeblad beskrev udstillingen under overskriften, -Malerier, vi alle kan forstå. I december rykkede udstillingen til Hotel Aalborg i Thisted. Billederne fra Hjortedalen, Randbøl Hede og skovene omkring Randbøldal beskrives som smukke og stemningsfulde. I oktober 1938 udstillede han i Kunstudstillings-

Her er Sørensen Randbøl rykket ud i det fri med staffeliet. Stedet er Egersund ved Flensborg fjord. Hvad motivet var, får vi aldrig at vide.

bygningen i Odense, her blev hans billeder af anmelderen i Fyns Stiftstidende kaldt for "Dystre hedestemninger". Den 3. november samme år åbnede hans udstilling på Hotel Vejle. Nu hedder det om hans billeder, at han beskriver den storladne natur i Randbøl Sogn, og at hans billeder fra vestkysten er "friske". Året efter i december 1939 udstiller han på Hotel "Landsoldaten" i Fredericia. I 1958 havde Sørensen en udstilling på Hotel Schaumburg i Holstebro, hvor han blev kaldt Hærvejens maler. I 1959 havde han en udstilling på Hotel Kolding, hvor hans farvevalg blev kaldt for, "Meget enkle i opfattelse og stereotype i farvevalg. De fleste af hans udstillinger foregik sammen med sønnen Oluf, se nedenfor.

Hans sidste år var vanskelige. Forfatteren blev af malerens hustru i 1972 inviteret ind for at se Sørensens billeder. De stod rundt ved væggen i en stue, der ikke blev brugt. Pludselig ændrede billederne voldsomt karakter og blev meget mørke. Et billede af Randbøl Kirke, malet

i gråtoner og sort, gjorde et stort indtryk. Kunstnerens hustru forklarede, at efter hjerneblødningen malede hendes mand kun i meget mørke farver.

Axel Marinus Sørensens billeder hænger i mange hjem i omegnen af Randbøldal og viser et

landskab, der var betydelig mere nøgent, end det kendes i dag, efter at plantager er skudt op overalt. Orkanen den 3. december 1999 genskabte en del af de landskaber, Sørensen malede tilbage i begyndelsen og op til midten af sidste århundrede.

Axel Sørensens meget svingende psykiske tilstand gjorde, at hans malerier svingede voldsomt i kvalitet, fra noget næsten sublimt til noget ret naivistisk.

I nekrologen over ham i Vejle Amts Folkeblad den 5. juli

1969 kaldte man ham

"Hærvejsmaleren" og fremhævede, at han havde skænket malerier til museet på Koldinghus, museet i Glud og Hjerl Hede, idet han gerne ville give eftertiden et indtryk af, hvordan oldtidsvejen havde ligget i de første år, han malede. Det eneste museum, der har bekræftet at have et billede hængende af Axel Marinus Sørensen, er Sønderjyllands Kunstmuseum.

*Randbøl Hede og Hærvejen var to af Sørensen Randbøls yndlingsmotiver. Her er han ved at male Randbøl Hede under en he-
deafbrænding i 1956.*

Motiv: Begyndende hedebrand
på Randbøl Hede
Størrelse: 57 x 38 cm.
Malt år: 15/5 1947
Malt med: Olie på lærred

Motiv: Hedebrand på Randbøl
Hede
Størrelse: 41 x 62 cm.
Malt år: 1960
Malt med: Olie på lærred

Motiv: På Randbøl Hede
Størrelse: 42 x 70 cm.
Malt år: 1956
Malt med: Olie på lærred.
Ejer: Privat eje

*Motiv: Kørestalden ved Randbøl Kro
(Randbølgård) efter regnen.
Størrelse: 56 x 60 cm.
Malt år: Før 1944, hvor kørestalden brændte.
Malt med: Olie på lærred*

*Motiv: Hestekobbel ved Randbøl Kros
kørestald.
Størrelse: 63 x 84 cm.
Malt år: 1927
Malt med: Olie på lærred*

*Motiv: Hestekobbel ved Randbøl Kros kørestald
ved vintertide.
Størrelse: 50 x 56 cm.
Malt år: Før 1944
Malt med: Olie på lærred*

Motiv: Lille Lihme Fabrik (Marshal)
 Størrelse: 40 x 50 cm.
 Malt år: 1912
 Malt med: Olie på lærred

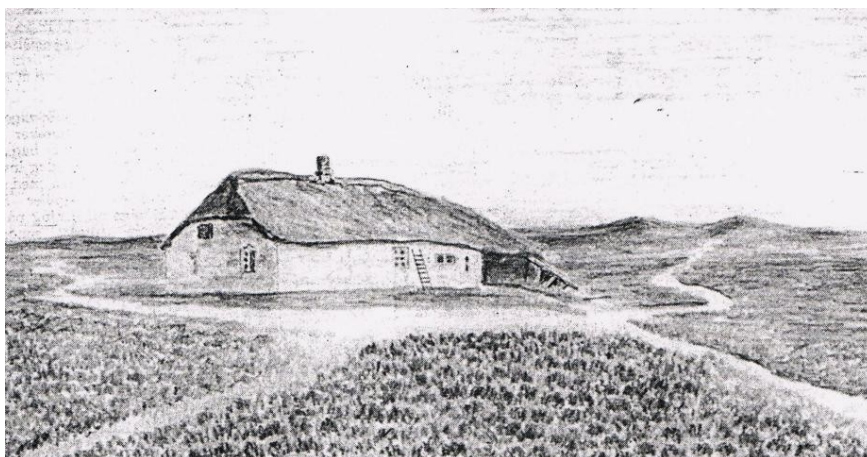
Motiv: Gødning Vandmølle og Savværk
 Størrelse: 69 x 89 cm.
 Malt år: 1940
 Malt med: Olie på lærred

Motiv: Nybjerg Mølle
 Størrelse: 60 x 79 cm.
 Malt år: 1959
 Malt med: Olie på lærred

Motiv:	Den gamle smedje i Randbøldal set fra sydøst
Størrelse:	45 x 61 cm.
Malt år:	1945
Malt med:	Olie på lærred
Ejer:	Privat eje

Hus på heden tegnet af A. Sørensen Randbøl

*Motiv: Randbøldal Tekstilfabrik
Størrelse: 43 x 56 cm.
Malt år: 1960
Malt med: Olie på Lærred*

*Motiv: Randbøl Kirke
Størrelse: 45 x 71 cm.
Malt år: 1926
Malt med: Olie på lærred*

*Motiv: Randbøl Kirke
Størrelse: 74 x 98 cm.
Malt år: 1942
Malt med: Olie på lærred*

*Motiv: Hærvejen
Størrelse: 35 x 58 cm.
Malt år: 1962
Malt med: Olie på lær-*

*Motiv: El-mater langs den jyske
Hærvej
Størrelse: Ikke angivet
Malt med: Olie på lærred*

*Motiv: Hærvejen gennem Randbøl
Hede med El-master
Størrelse: 30 x 45 cm.
Malt år: Ikke angivet
Malt med: Olie på Lærred*